

Posudek školitele na magisterskou práci Kláry Šíchové:

Vliv sociálního prostředí na vývoj osobnostních rysů hraboše polního (*Microtus arvalis*)

Tato studie navazuje na práci P. Lantové, která při studiu personality u hraboše polního zjistila, že kromě jiného, některé charakterové rysy u zvířat z jedné rodiny jsou si podobnější než je tomu v celém souboru testovaných jedinců.

Klára Šíchová se zaměřila na několik jasných, dobře definovaných parametrů, které sociální rodinné prostředí nepochybně determinují. Víc si tato studie ani nemohla vytknout, protože studium personality je příjemně objevné, napínavé, ale dosti pracné a náchylné k nejrůznějším disturbancím. Takto zaměřenou práci může provádět jen badatel či badatelka, která má pozorovací talent, umí zacházet se zvířaty, má výrazné tvůrčí myšlení a nechá se optimisticky vyladit, že to všechno má smysl a nakonec to dobře dopadne.

Hraboši nakonec přeci jen na sebe něco prozradili, i když dobrovolně to nebylo. Při exploračních testech bylo důležité, že Klára pracovala co možná s největším počtem jakkoliv rozlišitelných kategorií chování i prostorově lokalizovaných. Je to důležité pro následný postup zpracování, kde hlavní behaviorální rysy zvířat se vylupují z jednotlivých prvků chování při porovnávání všech zvířat. Moje původní představa v tomto směru byla dosti jiná, a to ta, že je třeba připravit přesný experimentální prostor, ve kterém se určitý rys jednoznačně prokáže a u různých jedinců v různém stupni. To je ale zřejmě, jak jsem záhy zjistil, těžko dosažitelný cíl. Je mnohem pravděpodobnější, že každé chování zvláště u savců, je v jednom okamžiku výsledkem mnoha faktorů, motivací, které je prakticky nemožné nějak experimentálně zúžit. A tak jsem musel uznat, že zřejmě PCA je velmi dobrým nástrojem, jak behaviorální substanci extrahovat „ex post“. Dalším úskalím, se kterým se Klára musela vypořádat, byla korelace s parametry sociálního prostředí. Počet narozených mláďat a sekundární poměr pohlaví, jsou sice jednoduchá čísla, která korelovala s větší explorační aktivitou a behaviorální robustností, ale finální komplex výsledků spíše napovídá, že lehce změřené parametry je třeba považovat spíše za indikátory sociálního prostředí, které primárně generuje matka, než za bezprostřední příčinu. Matky, které generují větší počet mláďat s posunutým poměrem pohlaví ve prospěch samců bývají maskulinizované a tady bohužel objektivně končí možnosti vysvětlení stanovených relací. Pro další pokrok v tomto směru je tedy třeba do pokusu vstoupit s otestovanými rodiči. Doufám jen, že nezjistíme v dalším kole testů, že budeme muset otestovat i babičky a dědečky.

To ale nic nemění na tom, že Klára Šíchová v tomto úseku badání na personalitě u hraboše polního přinesla původní poznatky v pravém slova smyslu, které je nutné okamžitě opublikovat. A dále, že otevírá další kolo perspektivních studií, které budou asi ještě napínavější.

S velkým potěšením mohu proto konstatovat, že K. Šíchová vypracovala hodnotnou magisterskou práci přinášející originální poznatky o personalitě u hrabošů, které ale jistě budou mít i obecnější platnost. Mohu proto s klidným svědomím doporučit tuto práci k obhajobě.

V Českých Budějovicích 27. 5. 2010

Doc. RNDr. F. Sedláček, CSc.